

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quos contractus irritos facere iuramentum possit. §. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

5. Verum si iurans relaxationem petere noluerit, satisfaciet momentanea solutione; poteritque statim repetere; cum ius tertio non fuerit acquisitum; & solum fuerit solutio facta ob honorem Iuramenti. Juxta *cap. ad audientiam de iis qui vi. Et tradit ibi Abbas in princip. num. 1. Gloss. Antonius Ioannes Andreas & Ancharanus. Gutierr. de Iurament. 1. p. cap. 53. num. 8. Couat. de pact. 2. part. §. 3. num. 2.* Si vero fuerit etiam Iuramentum factum, de non repetendo vii debet remedio relaxationis, vt repetere possit. Ita Couat. & Gutierr. *supra*, & Saach. *lib. 3. de sponsalium, disput. 32. num. 7.*

6. Præterea Iuramenti confirmatorij obligatio transit ad hæredes iurantis non in vi Iuramenti, sed in vi contractus; & obligationis iustitiae. Secus est de obligatione Iuramenti non confirmatorij. Huius enim obligatio cum iurante exinguitur ac proinde ad hæredes non transit. Sic Gab. Vasquez *opuscul. de testamentis, cap. 3. dub. 2. num. 17.* Basilius Legionensis *lib. 12. de sponsalibus, cap. 8. num. 3.* Et constabit ex iis, quæ infra dicemus; obligationem nempe Iuramenti personalem esse, non realem.

§. II.

Quare debeat esse Iuramentum confirmatorium contractus.

S V M M A R I V M.

1. Necessario debet esse Iuramentum de opere futuro faciendo, vel omittendo.
2. Excipiunt aliqui Iuramentum minoris, quo se maiorem esse testetur.
3. Iuramentum de futuro confirmans contractum, debet esse de non contrahendo contractui.

1. Iuramentum confirmans contractum, necessario esse debet de aliquo opere futuro faciendo, vel omittendo; neque sufficit assertorium de præsentis, quod solum celebrationem contractus testatur. Colligitur ex Authent. *Sacramenta puerum, Cod. si adversus venditionem*, ibi super contractibus non contractandis. Ex *cap. cum contingat, de iurando*. Ibi; ne ulterius contrahantur. Ac non retractare contractum vel illi non contrahentis, opus est futurum. Ergo Iuramentum confirmatorium contractus, semper est de opere futuro. Sic omnes Doctores. Vide Gutierr. in Authent. *Sacramenta puerum, num. 133.*

2. Ab hac regula excipiunt aliqui Doctores, quos refert Riminaldus *instituit. Quibus alienare licet, §. 2. num. 28.* & Seraphin. *de privilegio Iuramenti, privilegio 83. num. 4.* Iuramentum, quo minor, qui in aspectu maior apparet, iurasset se maiorem esse, cum non sit. Nam ratione huius dolosi Iuramenti dicitur, contractum esse firmatum, quando solum deficit contractus ratione minoris ætatis. Quia ius in penam doli commissi supplet ætatem. *Textus est in lege 2. §. 3. Cod. si minor, se maiorem dixerit, & habetur leg. 6. in princ. titul. final. partita 6.* Et subditur ibi ratio, quia iura deceptis; & non deceptoribus subvenire debent.

Ceterum hæc decisio non tam est contractus confirmatio; quam denegatio beneficii restitutionis, quo minor gaudere potest. Adde hanc contractus firmitatem non ex Iuramento, quod dolosum fuit; sed potius in penam illius à iure ipso concedi. Sic ergo certum Iuramentum confirmans contractum, esse de re futura.

3. Sed quale debeat esse hoc Iuramentum de futuro? Non est constans apud omnes. Eorum placitis omittis; respondeo, debere esse Iuramentum non contrahendi contractui, non retractandi illum. Colligitur ex *supradictis decretis* in quibus apponitur hæc forma pro contractibus confirmandis. Sic Bartol. Authent. *Sacramenta puerum, num. 24.* & ibi Iason. *num. 28.* Suarez *rom. 2. de Religione, lib. 2. de Iuramento, cap. 29. num. 3. §. 4.* Lessius *lib. 2. de iustitia, cap. 17. dub. 7. num. 56.* Saach. *lib. 3. summ. cap. 12. num. 20.* An vero *supradictum* Iuramentum sufficiat, difficultate non caret. Nam si iures vsuras soluturum; easque solutas non repetere; contractum non firmas, sed potes obtenta Iuramenti relaxatione repetere, è contra si promittas sub iuramento, aliquem in hæredem institueret, esto non promittas non contrahentis, tenet Iuramentum, & contractum firmas eo modo, quo confirmaretur, si eo hæredem instituto iudicasset, non reuocare. Ergo Iuramentum, non reuocandi contractum, nec sufficit ad illius firmitatem, nec necessarium est.

Facilius est huius difficultatis solutio. Dicendum ergo est, Iuramentum non reuocandi contractum, & necessarium esse, & sufficere, quoties ex parte creditoris non datur turpitudinis, vt datur in contractu vsuario. Quatenus enim solvens vsu-

ras, iuror non repetere, recipiens eas retinere non potest; ac proinde Iuramento non repetendi, talis solutio non confirmatur. Neque obstat Iuramentum instituendi hæredem, (casu, quo obligatorum sit) firmare contractum. Quia illud Iuramentum virtualiter & implicite est Iuramentum non reuocandi institutionem. Quia fieri non potest hæredis institutio, & illius reuocatio, institutio namque hæredis non fortitur effectum, quousque testator moriatur, & consequenter quousque testator non est potestas reuocandi. Ergo iurans institueret aliquem in hæredem tacite, & in virtute iuræ, institutum non reuocare. Ergo Iuramentum firmans contractum est Iuramentum non contrahendi illi.

§. III.

Quos contractus irritos confirmare Iuramentum possit.

S V M M A R I V M.

1. Prima sententia negat, contractum iure inualidum Iuramento firmari.
2. Secunda affirmat, quomolibet contractum inualidum ob vitiatam utilitatem, Iuramento firmari, nisi incedere ad sit turpitudinis.
3. Tertia sententia distinguit de contractibus inualidus naturaliter, vel civiliter.
4. Quid inueniendum sit?
5. Quid ex *supradicta doctrina* inferatur.

IN varias sententias Doctores diuisi sunt, vt videre est apud Sanchez *lib. 3. sum. cap. 12. à num. 8.* tres sunt præcipue duæ extremae, & vna media.

1. Prima extrema sententia est, nullum contractum iure inualidum confirmari Iuramento. Sic plures quos refert Saach. *num. 8.* & sequitur Basilius Legionensis *lib. 12. de sponsalibus, cap. 8. num. 43.* Ratio est, quia neque cum vim habet Iuramentum ex iure naturali, nec ex civili, regio, aut Pontificio. Ergo confirmare contractum iure inualidum non potest. Antecedens probat, & quidem ex iure naturali hanc vim non habere Iuramentum, manifestum est, vt iam diximus, quia Iuramentum solum petit, vt iurans verum efficiat, quod iurat, quod præstare optime potest tamen contractus inualidus perficitur. Aliàs si ex sua natura haberet, firmiter est contractibus tribuere; cum concederet contractibus per iniuriam extorris. Ex iure item civili nullibi inuenitur, Iuramentum hanc vim habere, imò contrarium non leuiter colligitur ex *lege non dubium, Cod. de legibus*. Vbi Imperator non solum prohibet apponere Iuramentum contractibus lege probatis, sed illud irritat, & annullat. Inquit enim Imperator nullum pactum, nullam conuentionem, nullum contractum inter eos videti volumus subsecutum, qui contrahunt lege contrahere prohibente. Quod ad omnes etiam legum interpretationes tam veteres, quam nouellas trahi generaliter imperamus, vt legitur quod fieri non vult, tantum prohibuit sufficit, cetera quasi expressa ex legis licet voluntate colligere, hoc est, vt ea quæ lege fieri prohibentur, si fuerint facta non solum inualidi, sed pro inactis etiam habeantur, licet legislator fieri prohibuit tantum; neque specialiter dixerit, inuile esse debere, quod factum est, sed est quod fuerit subsecutum ex eo, vel ob id, quod, interdiente lege factum est, illud quoque casum atque inuile esse præcipimus. Secundum itaque prædictam regulam, qua vbicumque non feruari factum lege prohibente censuimus, certum est, neque stipulationem huiusmodi tenere, nec mandatum vlius esse momenti, neque Sacramentum admitti. Quid clarius dici potuit, ad probandum Sacramentum non admitti ad contractus reprobatos firmandos? Ad idem *Textus in lege iuris gentium, ff. de pactis iuxta sectionem Gothofredi, & Duareni*, quoties pactum à communi remouit est (hoc est reprobatum) feruari hoc non oportet nec ligare, nec iurandum de hoc adiectum, ne quis agat, iurandum. Et in *lege si quis inquilinus, §. fin. ff. de pactis*, ibi. Dicit Severus & Antoninus præcipuerunt, iurandum contra vim legum, & auctoritatem iuris in testamento scriptum nullius esse momenti. Neque aduersus has leges obstat *Textus in Authent. Sacramenta puerum, Cod. si adversus venditionem*. Vbi inquit textus Sacramenta puerum sponte facta, super contractibus rerum non retractandis, iniolabiliter custodiantur. Quia hæc lex non loquitur de contractibus minorum nullis, sed de validis, & qui ratione minoris ætatis retractari poterant: his inquam contractibus ac eodem Iuramento negatur retractatio. Et quod *supradicta lex* tantum loquitur de his contractibus validis, colligitur, tum ex illis verbis, non retractandis. Nam quod nullum est retractari non potest. Non enim indiget retractatione, sed nil italis declarationis.

leg. nam est sub conditione ff. de iniust. rupt. Tum quia hac via non contradicit hæc lex legibus supradictis. Et ita tenet Donellus lib. 2. cap. 13. Basilus Legion. lib. 12. de sponsalibus cap. 8. num. 55. Burgos Depaz lege 1. Tauri num. 288. Martien. 3. lib. 5. compit. tit. 4. lege 2. Gloss. 9. num. 10. & alij plures apud ipsos. Ex iure autem nostri Regni non colligitur, Iuramentum contractus alioquin inualidus firmitatem tribuere; solum enim dicitur in leg. 6. tit. 19. part. 6. *Et alius legibus. Que debet serguarda la jura.* Quod absque firmitate contractus fieri potest. Deinde ex iure Pontificio non satis hæc firmitas colligitur. Nam esto ius Pontificium duertimode loquatur de Iuramento per iniuriam extorto, ac de Iuramento absque vi, & fraude prælitio. Ut iuramentum per vim dicat esse obseruandum, & iuramento sine vi, & dolo addat particulam omnino, & inuolabiliter. Inde non constat Pontificem firmasse contractus alioquin inualidos, sed uoluisse his iuramentis negare relaxationem, quam aliis iuramentis ob iniuriam & iniustitiam concedebat. Adde Pontificem non posse contractus inualidos ualidos reddere ob iuramentum appositum. Quia materia illorum contractuum Pontifici non subditur, ut iuramentum præcedit. At hoc necessarium erat, ut post Iuramento haberent contractus firmitatem. Alias iuramentum caderet super contractum nullum, & reprobatur, & consequenter non esset iuramentum honestum, ac proinde neque obligatorium, neque confirmatorium.

2. Secunda sententia extrema sed communis affirmat iuramentum firmare contractus iure inualidos ob uilitatem priuam, dummodo non sit in credito raptatum. Sic Sanchi lib. 3. in Decal. cap. 12. num. 1. Fachinus in suis controuerf. lib. 3. cap. 11. Curtius de Iuramento 1. p. cap. 40. num. 3. & Authent. *Sacramenta puerum, a num. 10. & sequentibus*, & innumeri apud ipsos. Ratio ea est; quia si contractus alioquin inualidus iuramento non firmatur, & relaxari iuramentum poterit; & casu, quo non relaxetur, non transibit obligatio contractus ad hæredes iurantis. At contrarium colligitur ex Authent. *Sacramenta puerum*, & ex cap. 2. de iur. iurando in 6. *Et ex e. quamuis pactum de pactis in 6. & cap. cum coniurat. de iurando.* In quibus casibus respectissima Doctorum sententia est, relaxari iuramentum non posse, & obligationem contractus ad hæredes iurantis transire. Ergo iuramentum hanc vim confirmandi contractus alias inualidos habet. Item si Iuramento contractus alioquin inualidus non confirmatur; cogendus necessarii debet is, cui Iuramentum præstitit ut remittat. Quia est prælitio in contractu nullo, & inualido; & consequenter ex quo nullum ius requiritur. At nec leges, nec canones talem insinuant remissionis obligationem. Ergo dicendum est contractum confirmari. Deinde specialiter probatur ex cap. *quamuis pactum de pactis in 6.* Vbi de pacto facto à filia renunciantem hereditatem patris legibus adfecto dicitur. Si tamen Iuramento firmatum fuerit omnino seruari debet. Ergo non solum Iuramentum, sed ipsam pactum est omnino, & inuolabiliter seruandum.

Dixi confirmare contractus iure inualidos ob uilitatem priuam. Quia contractus inualidi ob uilitatem publicam confirmari iuramento non possunt; eo quod sint de materia illicita, & bono communi aduersa.

3. Tertia sententia media distinguit inter contractus inualidos naturaliter, vel ciuilitate. Et contractus inualidos naturaliter, vel ciuilitate. Et contractus inualidos naturaliter, hoc est, quia iure positio impediens naturalem obligationem non producant, censet Iuramento confirmari non posse; bene tamen illos, quibus sola obligatio ciuilitatis deest. Sic tenet Lessius lib. 2. de iustitia cap. 17. dub. 5. numer. 56. Suar. lib. 2. de Iuramento cap. 29. à numero 3. Rebellus 2. p. de obligat. iust. lib. 1. quæst. 9. num. 2. sine, *et alij relati à Sanchi lib. 3. cap. 12. numero 9. sine.* Mouentur; quia quod nullam vim habet, confirmari nullatenus potest; ideo enim promissio uisurum confirmari Iuramento non potest; quia nulla est, nec naturallem obligationem gignit, deinde ius partis non prouenit ex Iuramento, sed ex promissione. Alias Iuramento soluendi uirtus ius parti esset acquisitum & in promissione ualida iurata duplex obligatio iustitiz respectu hominis esset. Alia, quæ nasceretur ex ipsa, ut Iuramento affecta uita obligationem religionis in ordine ad Deum, quod est contra omnes Doctores supponentes ut certum, in Iuramento promissorio duplicem tantum esse obligationem, uiam respectu hominis; aliam respectu Dei. Ergo Iuramentum cadens super promissionem irritam, & nullam, qualis est promissio instituendi hunc hæredem aut soluendi pecuniam ludo prohibito acquisitam; nequaquam ualebit firmitatem tribuere. Quod si his Doctoribus obicias Textus in Auth. *Sacramenta puerum & cap. cum coniurat. de iurando cap. 2. eodem tit. in 6. & cap. quamuis pactum de pactis eodem lib.* Ex quibus colligitur contractus alioquin inualidos Iuramento firmari. Respondetur, non firmari dicentem, sed indirectè; quatenus firmatur iuramento promissio non retractandi illos contractus; quæ promissio

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars. II.

naturalem obligationem patit cum non sit à legibus reprobata; esto non sit ita firma quin iudicis officio mutari possit. Iuramentum ergo non afficit illos contractus alienationis fundi dotalis, renunciationis legitime in se; quia sunt omnino inualidi; sed afficit promissionem non contraueniendi illis. Quæ promissio res distincta est ab ipso contractu; atque adeo reddens Iuramentum illam promissionem firmam, & immutabilem, ex consequenti redit contractum omnino firmum. Secus uero esse dicant, quando promissio non contraueniendi, non distinguitur ab ipso contractu. Ut est promissio non reuocandi testamentum, instituendi aliquem hæredem. Nam tunc cum Iuramentum non cadat super promissionem inducentem obligationem naturalem, non reddit contractum firmum.

4. Verum si licet dicere, quod sentio, propendebam maxime in primam sententiam, quam ualde probabilem reputat Suar. tom. 3. de Religione lib. 2. de Iuramento cap. 29. num. 1. Sed quia aduersus illam grauius uigent Textus in c. *contingat. de iurando c. licet mulieres eodem tit. in 6. & 6. quamuis pactum de pactis eodem lib.* Ea de causa existimo contractus hos alioquin nullos Iuramento firmari secundum ius Pontificium reliquis inualidis manentibus. Sic docuit acutissimus Antonius Faber. *errore 41 pragmat. c. 5.*

Nostri sententia duplicem habet partem. Prima alienationem fundi dotalis, & renunciationem legitime Iuramento firmari secundum ius Pontificium. Secunda nullum contractum iure ciuili nullum Iuramento firmari. Priorem partem proba: Quia Pontifex potest de materia sibi non subiecta disponere; quando animarum saluti, & bono communi Ecclesie expedit. At ne via periculis aperitur iudicauit animarum saluti expedire, alienationem fundi dotalis, & renunciationem legitime si Iuramento afficiatur firmam esse. Ergo erendum est ita factum esse. Præterea si Pontifex antecederet ad ipsum Iuramentum sed sub illius conditione, & per respectum ad illud supradictos duos contractus ualidos, & firmos non efficeret; Iuramentum illis appositum nullius obligationis esset, vt pote de actibus uanis, nullis; & à lege reprobatis. Iuramentum namque ut obligationem inducat, debet esse de materia alicuius uirtutis, quæ cessat omnino si antecederet ad ipsum Iuramentum, & per respectum ad illud contractus non ualidantur. Nam contractus illi si in se nulli sunt, cum eos Iuramentum afficit, ad uilitatem non pertinent. Quia nullum est ius quod per illos obseruetur; neque pertinent ad fidelitatem; quæ pars est potestatis iustitiz, obligans uerum facere, quod promittit. At quando promissio nulla est cessat hæc obligatio. Neque item pertinent ad religionem; quia Iuramentum non constituit materiam suam materiam religionis sed illam intactam relinquit. Neque denique pertinent ad charitatem propriam sicut soluere latroni, uel usurario promissum ob redimendam vexationem. Ad nullam ergo uirtutem pertinent, ergo Iuramentum illis adhaerens obligatorium esse non potest, nec confirmatorium. At Pontifex statuit, illa Iuramenta omnino & inuolabiliter esse seruanda. Ergo necessario asserendum est antecederet ad ipsa & sub illorum respectu materiam illorum honestate. Quod alia uia fieri non poterat nisi purgando uirtum nullitatis contractuum & eos ualidos efficiendo.

Neque modus dicendi Suar. Lessi & Rebellij probandus illo modo est. Nam si contractus à iure annullatur, consequenter annullatur promissio non contraueniendi illis. Ut manifestè probat textus in leg. *non dubium. Cod. de legib. ubi annullato pacto (inquit lex) sed est quid fuerit subsecutum ex eo uel ob id, quod interdente lege factum est, illud quoque casum atque inutile esse præcipimus, id ipsum constat ex lege 28. Cod. de pactis.* Alias si leges annullantes contractus non extendentur consequenter ad annullandas promissiones, non contraueniendi illis, frustraneæ essent, & inefficaces; cum facillimo negotio hæc uia defraudari contractuum nullitas possit. Et præterea eadem ratio uigens in contractibus nullis ne ualeat Iuramentum, procedit in promissione non contraueniendi his contractibus; ideo namque dicimus Iuramentum efficiens contractibus nullis, nec confirmatorium; neque obligatorium esse posse; quia cadit supra materiam nullius uirtutis. Sed Iuramentum cadens super promissionem non contraueniendi contractibus nullis, cadit supra materiam nullius uirtutis. Ad quam enim uirtutem pertinere potest promissio non contraueniendi contractui nullo? Certè non ad iustitiam neque fidelitatem. Hæ enim uirtutes obligant seruare promissum in rebus honestis & uilibus. Sed non in uanis, & infructuosis. At non contrauenire contractui nullo, est quid uanum, inutile, & infructuosum. Quia est quadam illius contractus approbatio, & confirmatio. Ergo sicut promissio efficiendi contractum nullum, nulla est, quia est promissio ciuilitatis rei uanæ; ita promissio, perseverandi in illo, nulla esse debet; ac proinde Iuramento confirmari nullatenus poterit. Præ-

D tere

terea si verus esset hic modus dicendi Suarez Lessij & Rebelli, ex illo sequitur manifestè, minorem contrahentem sine auctoritate tutoris, & promittentem stare contractui, manere obligatum in conscientia, ac si iurasset, quod certè in iudicio non admittitur, vitio derogans efficaciam legum, hos contractus annullantium, & necessitatem Iuramenti ad illorum firmitatem. Maneat ergo certum ut Iuramentum possit contractus nullos firmare, debere prius contractuum vitium purgare. Quod Pontifex facit in illis duobus generibus contractuum, quia frequentiora sunt.

Secundam partem nostræ sententiæ nempe nullum alium contractum ipso iure nullum præter alienationem dotis & renunciationem legitimæ firmari Iuramento. Sic probo: Quia de nullo alio habemus in iure Pontificio fundamentum ad asserendum voluisse Pontificem illius vitium purgare. Sed discurremus per alios contractus, ut clarè veritas doctrinæ constet. In primis omnes Doctores admittunt contractus irritos ob bonum commune Iuramento non confirmari. Quia est Iuramentum de materia iniqua contra commune bonum, & recto Republicæ regimini. Confunduntur tamen maximè in explicando qui sunt isti contractus, qui ob bonum commune annullantur: Nam quod dixit Sanchez lib. 3. in Decal. c. 9. de n. 3. 1. & sequentibus & lib. 1. de sponsalibus disp. 32. num. 8. Quem Doctores communiter sequuntur, contractum ob bonum commune principaliter prohiberi, & annullari: quoties disponit de materia ad bonum commune principaliter pertinente; annullari tamen ob bonum priuatum; quando disponit de materia priuatum; probare non possum. Nam lex disponens, ne nouitius ante duos menses proximo professioni renunciationem faciat, alioquin irrita sit, & ne clericus ad titulum beneficii sacris iniuriis illud renunciet, quin mentionem faciat, se ad illius titulum fuisse ordinatum, disponit de materia priuatum, quæ per se spectata parum intererat Republicæ in vno vel altero eius esse. At quia religioni maxime interest liber nouitij ingressus, & statui Ecclesiastico ne clerici mendicare cogantur; ea de causa lex disponens de supradictis renunciationibus etiam disponat de materia priuatum, commune bonum respicit, & Iuramento confirmari non potest. Præterea in testamento quo instituit hæredem, & bona sua relinquit, disponit de rebus non communibus, sed specialibus. Et tamen si illud testamentum nullum sit ob defectum testium, alteriusve solemnitatis à iure requisitæ; nequaquam firmare Iuramento poteris. Ergo signum est, leges annullantes hos contractus priuatum materiam respicientes, bonum commune respicere. Illi ergo contractus ob commune bonum annullantur, qui annullantur ex defectu formæ, & solemnitatis à iure requisitæ, ut tradit Gabriel Valquez de testamentis cap. 3. dub. 2. num. 30. quem sequitur Balthus Legion. lib. 12. de sponsalibus cap. 8. num. 54. Nam cum illa solemnitas non præscribitur ob hunc, vel illum contractum in particulari, sed omnibus communis sit, & Reipublicæ conueniat modum in contractibus præscribere; ea de causa defectus in solemnitate bono communi præiudicat. Ergo nullitas ex illa proueniens auctoritate priuata tolli nullatenus potest; ac proinde neque talis contractus Iuramento firmari. Si verò contractus nulli sint ob priuatum bonum ipsorum contrahentium, maior est difficultas, quomodo non possit Iuramentum purgari eorum nullitas? Sed adhuc dicendum est, id fieri non posse. Nam cum Iuramentum ex se, & natura sua hanc vim non habeat, sed ex iuris dispositione, & ex dispositione iuris civilis non admittatur Iuramentum, ad firmandos nullos contractus, lege non dubium Cod. de legibus, ex dispositione autem Iuris Pontificij solum pro alienatione rerum dotalium, & renunciatione hæreditatis paternæ inueniatur admissum, efficitur sane, reliquos alios contractus nullos persistere, & iuramentum illos efficiens, nullam per se obligationem habere.

5. Ex his infertur, minoris alienationem rei immobilis absque iudicis decreto, & mobilis absque auctoritate tutoris Iuramento non firmari; neque testamentum; neque institutionem hæredis; neque donationem inter virum & uxorem, neque donationem ultra quingentos solidos, sine insinuatione; neque donationem omnium bonorum etiam presentium; neque renunciationem sub Iuramento de alimentis debitis, & alia huiusmodi. Quia omnium horum contractuum obligationes sunt Iure Civili nullæ, neque inueniuntur Iure Canonico reuocantur, ut capaces sint firmitatis à Iuramento prouenientis.

Verum, quia communis sententia Iuramento concedit vim confirmandi contractus; placet ea communi sententia supposita aliquos casus examinare, in quibus dubium est inter Doctores an Iuramento confirmentur.

§. IV.

Expenditur casus relatus in Authentica, Sacramenta pubertum, Cod. si aduersus venditionem.

S V M M A R I V M.

- 1 Statuitur littera textus.
- 2 Loquitur textus de contractu minoris super res, quarum dominum & fructum habes.
- 3 An loquatur de contractu valido, an etiam de invalido, et firmant plures de viroque.
- 4 Probabilis est de solo valido, sed rescindibili.
- 5 Extendatur ne Authent. ad donationem aliosque contractus gratiosos; vixius est extremi.
- 6 Non excluditur minor iurans contractum absolute à beneficio restitutionis concessio in leg. 2. Codice si aduersus venditionem.
- 7 Non est necesse minorem certiorari de nullitate contractus, nec de beneficio restitutionis, tamen si alij contraeant.
- 8 Necessaria est pubertas in minore, ut contractum firmet, nec sufficit esse proximum pubertati.
- 9 An Iuramentum minoris proximi pubertatis obligationem inducat.

1. Littera huius Authenticæ breuiter & dilucidè casum præscribit. Inquit enim textus, Sacramenta pubertum sponte facta super contractibus rerum suarum non retractandis, inuolubiliter custodiantur. Puberes vocat textus minores viginti quinque annis, sed maiores quatuordecim, si masculi sint; si femine maiores duodecim, hi enim si iurent contractum rerum suarum non retractare inuolubiliter obseruare debeat.

2. Primum ergo est dubium de quo contractu textus loquitur? Clarum est loqui de contractu rerum suarum, id est illarum rerum quarum dominium, fructum, & administrationem habent minores; non verò illarum rerum, quarum fructus est apud Patrem, vel alium tertium, ut bene notauit alius relatus Gutier. Authent. Sacramenta pubertum n. 33.

3. Sed an constitutio loquitur tantum de contractu valido, & rescindibili ob defectum minoris ætatis, non est leuis controversia. Communis sententia negat de solo illo contractu loqui, sed affirmat decisionem extendi ad contractus nullos; eo quod sint celebrati absque auctoritate tutoris, vel iudicis. Sic Gregorius Lopez leg. 6. verbo maior tit. 19. parit. 6. Gutierrez Authent. Sacramenta pubertum à num. 8. vsque ad 14. & à numer. 13. vsque ad 31. & numer. 103. vsque 106. Antohias Gomez tom. 2. variorum cap. 14. num. 18. Molina lib. 2. de primogenitis cap. 2. num. 28. Sanchez lib. 3. in Decalog. cap. 12. num. 12. in medio & alij plures apud ipsos. Mouentur primo: quia dicta Authentica loquitur generaliter & distinctè de contractibus minorum. Secundo, quia debet addere aliquid nouum legi primæ Cod. si aduersus venditionem. Cum leges non multiplicentur nisi in præiudicium dubiarum declarationum, vel in noui iuris constitutionem, leg. quod habeo, ff. de Carboniano edito. At si dicta Authent. non extenditur ad contractus factos sine iudicis vel curatoris auctoritate, nihil superaddit legi primæ Cod. eodem tit. cum ibi clarè & manifestè decessum sit, minorum alienationem facturam cum decreto Prætoris, & iuramentum de cetero nullam fiduciam controuersiam, non posse aduersus suum Iuramentum venire.

4. Nihilominus credo probabilis virtute supradictæ constitutionis solum firmari contractum minoris validum, nempe celebratum auctoritate prætoris si fuerit de rebus immobilibus; & auctoritate curatoris, si de mobilibus. Sic tenent Dornellus lib. 2. c. 13. Burgos Depaz leg. 1. Tauri num. 288. Balthus Legionensis lib. 11. de sponsalibus cap. 8. num. 55. & alij plures relati à Sanchez lib. 3. sum. cap. 12. num. 8. fuit. Mouet tamen non correctionem legum sine viginti fundamentum admittam; quæ certe admittenda erant, si Iuramentum firmaret contractus alioquin nullos ipso iure. Tum quia ipsa constitutio clarè denotat, loqui de contractibus validis, Nam verbum non retractandis, & non tantum nullitatis declaratione. Neque obstant in contractum adducta. Ad primum negamus, non ita generaliter loqui, quin ex ipsis verbis constet loqui de contractibus validis. Ad secundum fatemur, hanc constitutionem aliquid noui addere legi primæ Cod. si aduersus venditionem. Nam lex prima antiqui Codicis solum loquebatur de alienatione rerum immobilium. At hæc constitutio loquitur de quacunque alienatione minoris siue immobilium, siue mobilium.

§. Secundò